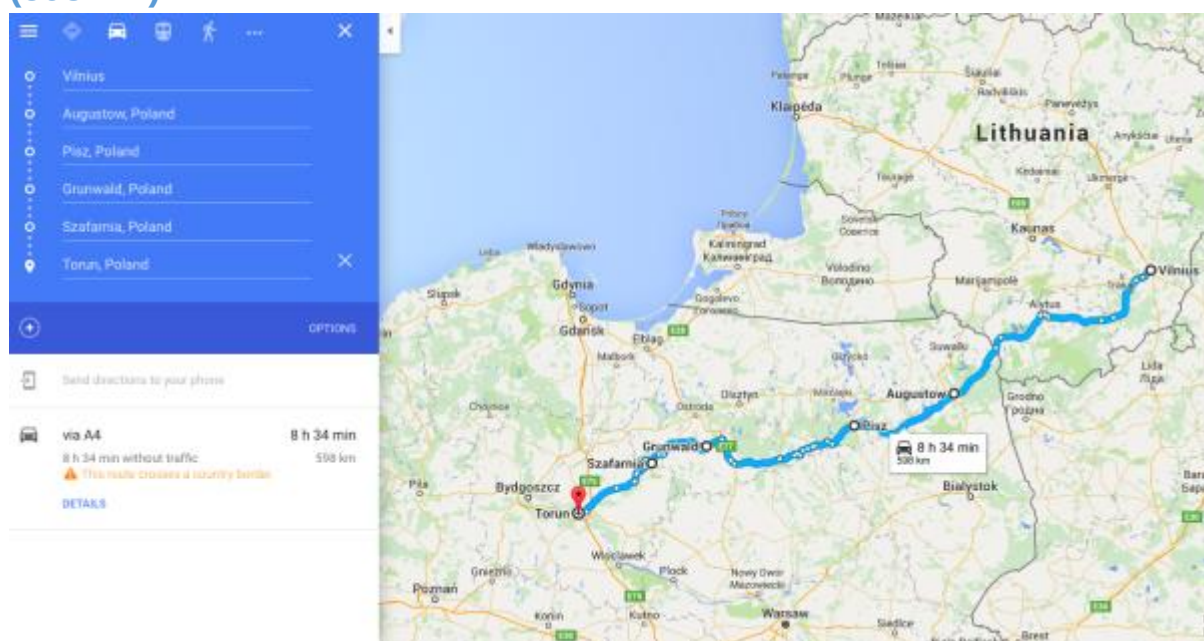

Per trumpa trijų dienų kelionė po dvi gražiausias Lenkijos vaivadijas | 2016.07.15-17

PIRMA DIENA. 2016 m. liepos mėn. 15 d., penktadienis
Vilnius – Augustow – Pisz - Griunwaldas - Szafarnia –Torunė
(598 km)

Iš Vilniaus išvykstame septyniese dviem automobiliais nuo “Baltic Clipper” aikštelės, esančios šalia Seimo. Viskas suplanuota minučių tikslumu, todėl be ilgų intro susitikus apie 13:00 sprunkam iš miesto. Teksto autorei tai jau antra kelionė šia kryptimi, - rašydama jau po šios “žaibo išvykos” esu tikra, kad bus ir dar viena. Tokio turtingo krašto ir tokio netipiško Lenkijai sunku ir įsivaizduoti: kai apie šią didelės šalies dalį pasakoju kai kuriems savo bičiuliams, žiūri į mane akis išpūtę. O jei dar ir nuotraukas pamato, sėda į mašinas ir važiuoja nesvarstydami. **Varmijos-Mozūrijos** regioną, kur ir dabar sukame, buvome išmaišę dar 2008-aisiais, - įspūdžio atgarsiai vis aidėjo, norėjosi dar kartą ten pasisukti, neištirtas vietas aplankyti, o kai kur ir dar kartą užsukti. Šią antrąją kelionę įkvėpė draugų pasakojimai ir [vienas fotografijų albumas](#). Norėjosi ne tik pamatyti šį **Kujavijos-Pamaro** vaivadijos perliuką, saugomą Unesco, bet ir smalsumu visam šiam kraštui uždegti draugus. Abiejose vaivadijoje tiek visko daug: istorijos, kryžiuočių pilių, išdailintų ir labiau vokiškų, nei lenkiškų miestelių, architektūros paminklų, unikalių vietų, gamtos. Ne veltui Mozūrija vadinama tūkstančių ežerų kraštu.

Rinkomės tradicinę Alytaus, Lazdijų kryptį ir į Lenkiją įvažiuome visiems puikiai žinomam siauram dviejų juostų keliui – taip varganai atrodo tas mūsų koridorius į Europą...Augustową (nuo Vilniaus apie 215 km) pralėkėme (visada taip elgiames, nors kaskart vis knieti sustoti ir tais kanalais praplaukti) ir GPS vedami pasukome iki...**Pisz** (apie 90 km nuo Augustowo). Iš mūsų gausios kompanijos nei vienas apie tokią “įžymybę” nieko nežinojo, o ir man pačiai buvo šoks toks siurprizas, paskaičius vieną kelionių

vadovą. Nors pristatytas jis kaip labai turtingos istorijos miestelis, vis tik keliautojų dažniausiai aplenkiamas: vietiniai su nuostaba žiūrėjo į mus vis kažką fotografuojančius. Jei atvirai, puikiausiai suprantu, kodėl turistai ignoruoja Pisz - tai graži vieta tokios ilgos kelionės metu sustoti ir kojas pamiklinti, kelis tempimo pratimus padaryti ir būtinai miesto aikštėje (kadaise čia vykdavo turgūs) esančioje ledainėje [Familia Cafe](#) suvalgyti naminių ledų (ledai skanūs, o interjeras jaukus, tik jaunučiai padavėjai visai nekalba angliškai, todėl tokius žodžius kaip "jiedna kawa", "lody" ar "dziekuja" verta prisiminti), bet ir tiek. Jei tai padarysite kažkur kitur, - irgi gerai. Dairydamiesi ir ieškodami to kažko "wow" dar apsikome nedidelį garbės ratuką aplink miesto centrinę dalį, užėjome į XVII a. Šv.Jono bažnyčią, kuri buvo pastatyta senosios, dar viduramžių laikų, vietoje. Tas dabar mažai ką išsaugojęs Pisz kadaise buvo Lenkijos karaliaus Augusto II rezidencija, mėgusio aplinkiniuose miškuose pamedžioti, o pirmoji pilis čia buvo pastatyta dar 1342 m. Beje, lietuviai ją be gailės neužilgo sudegino (1361 m.). Šis miestelis priklausė Prūsijai, pro jį ėjo ir jį naikino visi, kas netingėjo. Ir liko čia tai, kas liko. Reikia pripažinti, kad neogotikinis, dar 1900-aisiais statytas Rotušės pastatas yra didžiausia miestelio puošmena. Rybacka ir Lipowa gatvėse vis dar tebėra sutūpę senieji pirklių namai, kurių sienos mena XVIII ir XIX amžius. XVIII a. pradžios maras iš 1200 miesto gyventojų gyvais paliko vos 14. Pisz atgimė naujai: dabar mes jo praeities didybę galime tik įsivaizduoti. Iki kryžiuočių pilies liekanų mes, taupydami laiką, nenukeliavome (jei turėsite laiko, susiraskite Gizewiusza gatvę), todėl negaliu pasakyti, verta ar neverta. Internetu nuotraukų neradau, mačiau tik kelis XVII a. piešinukus – kadaise ji buvo didinga, tačiau daug kartų griauta ir atstatyta, o 1780-aisiais galutinai nušluota ir beveik pamiršta.

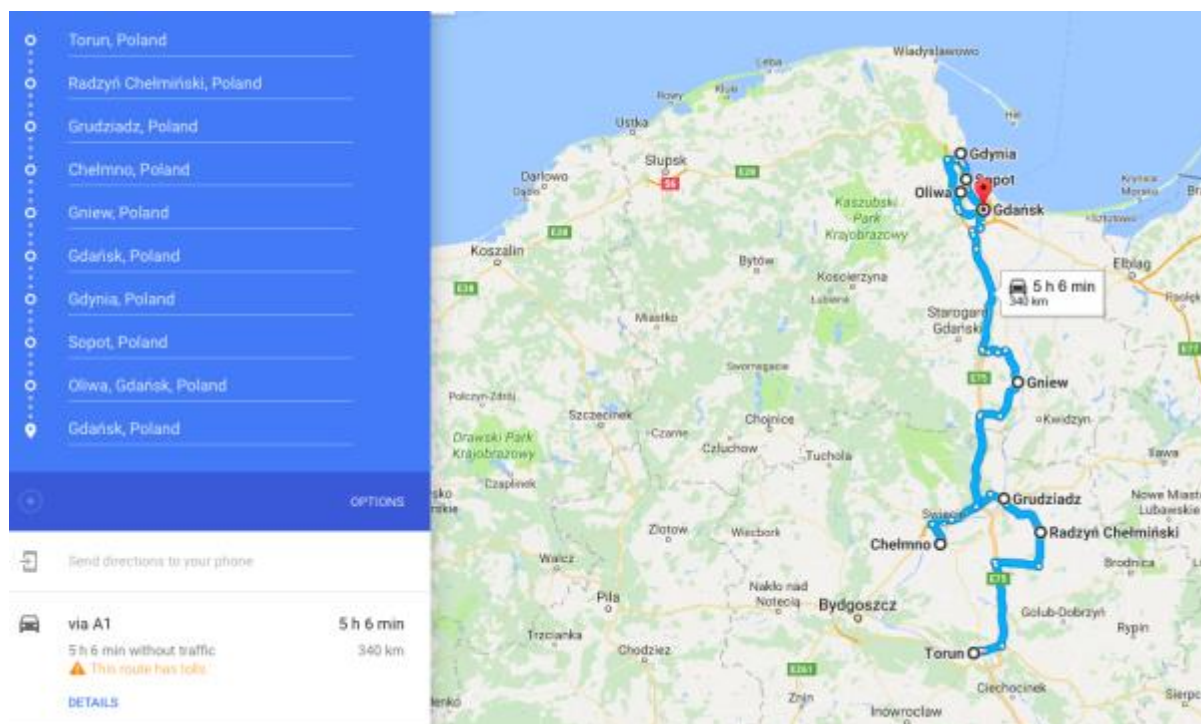
Paliekam Pisz kiek pamankštinę kūnus ir žinodami, kad, ko gero, čia negrįšim. Kitas sustojimas - **Griunwaldas, Žalgirio mūšio vieta** (apie 145 km nuo Pisz). Kadangi mūsų kompanijoje buvo vaikų (tiesa, jau gerokai ūgtelėjusių), norėjosi jiems parodyti tą mūsų šaliai svarbią vietą. Ir koks sutapimas! Tik Vilniuje prisiminėm, kad vykstame į Griunwaldą liepos 15-ąją, kasmet lenkų išradingai švenčiamą mūšio metinių dieną. Kaip gaila, kad lietuviai ten važiuoti neskatinami: gal vieną porelę ir girdėjome kalbant lietuviškai, bet nesame tikri...Griunwaldą pasiekėme apie 19:00 vietos laiku (Lietuvoje tuo metu 20:00 – ta "sutaupyta" valanda mums labia svarbi tokios trukmės kelionėje, ji būtų praverčiusi ir grįžtant), didžiulio lauko pakraščiai buvo nusėti tradicinėmis palapinėmis, žmonės čirškino dešreles, gurkšnojo alutį, tiesiog vakarojo su draugais ir vaikais. Visai netoliese buvo įkurtas atrakcionų parkas, žybčiojantis lemputėmis kaip koks butaforinis Las Vegasas ir čia visai nederantis. Laimei, kad visos tos "šiuolaikinės" pramogos ir kryžiuočių amunicijos bei kitų niekučių turgelis buvo kiek toliau nuo pagrindinės šventės "scenos". Nors žmonių buvo daug, niekas nesistumdė, - erdvės visiems pakako. Apžiūrėję besileidžiančios saulės tapybiškai įrėmintą mūšio atminimo monumentą, kuris, rodės, siekė dangų, sukome toliau – didelė lauko dalis buvo atitverta ir paruošta šeštadienio mūšio spektakliui, o priešingoje pusėje stūksojo ištisas viduramžių miestas, kuriame mes su savo džinsiniais ir džemperiais atrodėme kaip patekę ne į tą filmą, ne į tą kadrą ir ne tuo metu. Senovinių formų palapinėse vyko prekyba viduramžių rūbais, avalyne, papuošalais, plevėsavo trikampės vėliavėlės, vaikštinėjo vienuoliai, prekiautojai, dailiai pasipuošusios merginos, vyrai ruošėsi riterių turnyrui specialiai tam įrengtoje vietoje, kur jau rinkosi žiūrovai...Kur ne kur degė laužai, kiekvienas mūšyje dalyvavęs regionas turėjo savo zonas, atskirtas aukštomis medinėmis tvoromis ir masyviais vartais į kiekvieną, ten ant ilgiausių medinių stalų papuoštų masyviomis žvakidėmis pamažu gulė kalnai vaišių...Ta proga ir mes vienoje palapinėje sukirtome garsų "smalčiką": ant duonos užteptų lašinių su rauginiais agurkėliais. Pakako dviejų riekių visiems septyniems. Neapsigaukite su šiais lenkiškais "patiekalais". Brr, kaip riebu...Saulei leidžiantis visas šis milžiniškas laukas, kuriame kūrėsi toks nepaprastai gyvas senųjų laikų miestas, atrodė kaip neprastas epizodas iš "Sostų karų". Visur zujo išsipuošę to meto gyventojai, šlamėjo ilgi, drobiniai moterų sijonai, po savo apdaraus slėpėsi vienuoliai, keistais garsais praeivius gąsdino sakalai ir pelėdos. Kvepėjo skrudinama mėsytė, girdėjosi smagios užstalės kalbos, degė laužai, o šurmulys dar tik įgavo pagreitį. Palapinių miestelis pamažu niro į saulės ir debesų kuriamą peizažą, nepaprastai gražų lyg gamta norėtų irgi dalyvauti šiame žmonių žaidime. Na, ir lyrika, bet, patikėkite, viskas taip ir buvo. O kai, grįždami link automobilių, prie tarybiniais laikais pastatyto atminimo monumento radome gėlių puokštę, perrištą lietuviškos vėliavos kaspiniu, o danguje

pamatėme plevėsuojant didžiulę Lietuvos valstybės istorinę vėliavą, pasijutome, jog esame ne vieni. Turite vaikų? Kitais metais planuokite kelionę!

Jei mano bičiuliai ne taip manimi pasitikėtų, tai būtume iškart sukę Torunės link ir jau kokią 23:00 kuo ramiausia galėtume šnekučiuotis, voliodamiesi minkštose lovose. Bet ne, juk reikėjo pagal Musės planą pasiekti dar ir Szafarnią (kas tai?). Ir kur, anot pagarsėjusios kelionių planuotojos, turėjome pamatyti, tikėtina, tamsoje nuostabiai apšviestą Vazų pilį. Buvau tokią gražią nuotrauką įmontavusi į kelionės aprašymą, kad niekam nekilo jokių abejonių, - nors ir naktis, bet lekiam į Szafarnią. GPS vedė tokiais blogais keliais, kad sunku net ir įsivaizduoti, - kai kuriais momentais jis taip susiaurėdavo, jog, atrodė, visai išnyks. Kaip tamsiai keliavome, taip tamsiai mus pasitiko ir "Szafarnia", toks mėtytas ir vėtytas kelio ženklas. Tai buvo kelių apgriuvusių trobų kaimas, naktį atrodantis, kaip iš kokio siaubo filmo, - dar kiek pasisukioję supratome, kad jokia Vazų pilimi čia nekvepia... Tik būdami Torunės viešbutyje susiradome internete tą Szafarnią. Ką gi, pasirodo, pakeliui į Torunę jos yra dvi... Po paros būdami Gdanske pamatėme ir gatvę tokiu pat pavadinimu, - pasirodo, tas vardas Lenkijoje yra tikrai populiarus. Tos mūsų nepamatytos Vazų pilies reikia ieškoti miestelyje **Golub-Dobrzyn**, kuris nuo mūsų pasiekto kaimo-vaiduoklio buvo vos 55 km ir tikrai pakeliui, bet mes jau niekur nestojome, savaime suprantama. Nedarykite šios klaidos, - kai pamatysite Vazų pilį, atsiųskite ir man kelias nuotraukas☺ Kodėl kai kuriuose kelionių vadovuose rašo Szafarnia, o ne Golub, nesiaiškinau, bet dėl tokios mano klaidos "pasimovėme" visi ir viešbutį "Kopernik" Torunėje (ul. Wola Zamkowa 16, 87-100 Toruń) pasiekėme šiek tiek po vidurnakčio. Nors "Koperniką" kuo geriausiai balais įvertinau *booking.com* svetainėje, galiu ir čia šiek tiek apie jį parašyti: nuo viešbučio iki pagrindinių Torunės senjojo miesto gatvelių vos 5 min kelio, geresnės vietos net neįsivaizduoju. Maloniai nustebino erdvūs kambariai, tyli vieta, patogios lovos, švara ir tvarka, draugiškas aptarnavimas. Tiesa, viešbutis neturi nemokamos parkavimo vietos (mes mašiną palikome miesto parkavimo zonoje, tiesiog priešais centrinį įėjimą, nakties metu ši vieta buvo nemokama, o šeštadienį automatai kortele (fantastika!) susimokėję po 3 zł už valandą, galėjome apžiūrėti senamiestį, nesirūpindami kur palikti automobilį). Viešbutis "Kopernik" kuo tiksliausiai atitinka tris žvaigžduotes: lietuvių pamėgtas ir tikrai vertas dėmesio Torunėje. Jei kaina jums svarbi ir ieškote tvarkingo, bet ekonominio varianto, rezervuokite ir nedvejokite (visas kainas ir kelionės išlaidas rasite kelionės aprašymo pabaigoje). O tuo tarpu mes, pažiūrėję Turkijos perversmo reportažą per CNN ir pamąstę apie pavojingai braškančias pasaulio siūles, išvargę griūname miegot...

ANTRA DIENA. 2016 m. liepos mėn. 16 d., šeštadienis

Torunė - Radzyń Chełmiński – Grudziąz – Chełmno – Gniew - Gdanskas (įsikuriame) – Gdynia – Sopotas – Oliwa - Gdanskas (nakvynė) (Viso: apie 340 km)

Kelionėse, ypač tokiose trumpose, neleidžiame sau ilgai miegoti, todėl apie 9:00 iškeliaujame iš “Koperniko” viešbučio ekskursijai pėsčiomis po M.Koperniko miestą. Pusryčių užsisakę viešbutyje nebuvome ir labai teisingai padarėme: 10:00 jau sėdėjome šalia Rotušės esančios blyninės [Naleśnikarnia Manekin](#) (Wysoka 5, Toruń) lauko terasoje. Oras tam puikiausiai tiko, o vaizdas pranoko visus lūkesčius. Pusryčių meniu buvo tradicinis, o ir nebrangus, nors ir pačioje Torunės širdyje. Nemanau, kad skanų rytinį ometą su daržovėmis arba Benedikto kiaušinių porciją Vilniaus Katedros aikštėje galėtume suvalgyti už 1,6 eur. Eidami tas 7 minutes nuo viešbučio žvalgėmės po Torunės senamiestį: laimė, kad ilgai nemiegame, - apie vidudienį čia sukiosis minios žmonių. Nors ir ne ankstyvą, bet vis tik rytą galėjome pasimėgauti jaukiu ir ramiu buvimu dar tik bundančiame mieste.

Apie didžiausią Lenkijos Torunės senamiestį, kuris kelionių aprašymuose tituluojamas “Šiaurės gotikos perlu”, o prieš penkiolika metų buvo įrašytas į UNESCO pasaulinio kultūros paveldo sąrašą, internete rasite galybę informacijos, todėl keliais sakiniais tik aprašysiu man įstrigusias detales ir įspūdžius. Miestą įkūrė kryžiuočiai gūdžiam XIII amžiuje, parinkdami tam puikiausią vietą – plačiosios Vyslos krantą. Šiandien Torunė - antroji Kujavijos-Pamario regiono sostinė ir įspūdingas gotikinės architektūros pavyzdys. Šiame mieste, visai šalia Rotušės gimė didžiausią šlovę miestui pelnęs astronomas Mikalojus Kopernikas. Nesunku įsivaizduoti, kokia aplinka jį supo – aplink aikštę gyveno turtingi pirkiai, čia miestiečiai susitkdavo, priimdavo svarbius sprendimus, o pirkiai sudarydavo sėkmingus sandorius. Vyslos dešiniajame krante yra taisyklingo vidurinių amžių plano Senamiestis ir Naujamiestis; XIII a. abu apjuosti gynybine siena (su bokštais ir vartais) ir fosa (man irgi tai buvo naujas žodis: “gynybinis griovys, įgilinta kliūtis, įrengta prieš gynybos liniją”). Vaikstant Senamiestyje jokio plano nereikia: neišvengiamai atsitrenksite į gotikinę rotušę (XIII-XIV a.), šalia jos esantį paminklą M.Kopernikui, visai greta Rotušės atkreipkite dėmesį į vieną iš pastatų, kuris vadinamas [Auksinės žvaigždės namu](#) (tai geriausias Centrinėje ir Šiaurės Europoje išlikęs barokinės architektūros pastatų, dar XV a. priklausęs žymiam italų humanistui, poetui ir diplomatui Filippo Buonaccorsi, kuris buvo ir Lenkijos karaliaus Kazimiero Jogailaičio IV vaikų mokytojas - šiuo metu ten veikiantis muziejus), sukdami gatvelėmis arčiau Vyslos atsidursite prie Vidauramžių vartų, Kreivojo bokšto, Torunės pilies, o eidami miesto sienos pakraščiu nuklysite iki M.Koperniko Universiteto. O kur dar bažnyčios bažnytėlės, kiemai kiemeliai...Kalėjimas ir tas architektūros eksponatas. Jei klausytumėte patarimo, būtinai užkiltumėte į Rotušės bokštą: atsivers

visas Torunės senojo miesto grožis. Nors lipti patogų nebus: pakankamai aukštai ir laiptai statoki (noriu pasakyti, kad senolių neverskite to daryti). Tačiau neabejotinai verta pasivarginti – pamatysite dar gražesnę miesto vaizdą, susidėliosite, iki kurio pastato dar norite nužingsniuoti, pasidarysite kelis gražius foto kadrus atminimui.

Turistai, kuriuos čia tūkstančiais atveža autobusai, suplanuotas dienos ekskursijas baigia garsiuųjų Torunės meduolių kepyklose: jų čia gausu. Mes šios atrakcijos neieškojome, bet meduolius pirkome lauktuvėms. Tie meduoliai pradėti kepti prieš kelis šimtmečius: būtinai su imbieru ir medumi, kartais su įdaru. Dabartiniais laikais yra ir kur kas įmantresnių receptų. Dar XVII a. poetas Fryderykas Hoffmanas, kalbėdamas apie keturis geriausius dalykus Lenkijoje, sakė: "Gdańsko degtinė, Toruńės meduoliai, Krokuvos merginos ir Varšuvos batai". Nebuvo man tie Torunės "*pierniki*" labai jau beprotiškai fantastiški, - mūsiškiai [Meduolių namu](#) kur kas skanesni. Tačiau reikia pripažinti, kad miestui turėti tokį "kabliuką" yra labai naudinga. Lenksiu galvą prieš tą Vilniaus savivaldybės ar turizmo departamento specialistą, kuris sugebės ir mūsų sostinei kokią nors "skanią" idėją ne tik sugalvoti, bet ir padaryti ją tokia populiaria, kad Vilnius be jos būtų ne Vilnius išties šimtmečius (suskubote galvoti, tiesa?). Pavyzdžiui, Lisabonoje ties kiekvienu gatvės posūkiu rasite mini kavinukę, vos kelių kvadratinį metrų, kurioje žmonės dažniausia netelpa, tačiau ten būtinai užsuka ir nusiperka vieną kitą mažą stikluoką garsiojo, "*typical Portugese*" 19% vyšnių likeriuo, žinomo *Ginja* vardu, - net sunku įsivaiduoti, kad iš ten išvyktum nepastoviniavęs tarp tokių pat turistų, smagiai sau gatvėje bendraujančių ir gurkšnojančių visus taip betarpiškai vienijančių likeriuoką. Kiek žmonių iš tokio "typical" versliuko savo šeimas išlaiko!

Išlindus turistams iš savo jaukių viešbučių ir pradėjus Torunės okupaciją, paspartinom atsisveikinimą - išgėrėm kavos ir apsikrovę Torunės meduoliais, lenkiškai skambančius kaip "*sierca pernikowe w deserowej szokoladzie*", sukome mašinos link. Apie 13:30 pajudėjome iš miesto. Jaučiausi laiminga, išpildžiusi dar vieną šios vasaros norą. Galiu tik pasakyti: įtraukite Torunę į savo artimiausius planus.

Nuo Torunės iki **Radzyń Chelmiński**, kur planuojame pusvalandžio sustojimą prie teutono ordino pilies griuvėsių, vos 57 km. Tas mažas 2000 gyventojų miestelis labiausia ir įdomus dėl ant kalvos įsitaisiusios griūvančios pilies (tiesa, su kebabų priekaba šalia). Važiuojant į Gdanską, mano nuomone, čia verta užsukti. Pilis atidaryta, norintys gali užsukti, nusipirkę bilietus, - mes tiesiog pasėdėjome po kebabinės skėčiu, kol vyrai kirtu lenkiškus kebabus.

Kur kas įdomesnis sustojimas buvo **Grudziąz** mieste, - tokio dydžio ir taip fantastiškai išsilaikiusi gotikinė miesto siena palei Vyslą, kurioje buvo grūdų sandėliai, yra unikalus istorinis kompleksas. Aš nepamenu, kad ką nors panašaus būčiau anksčiau lankiusi. Kronikose miestas minimas nuo 1065 metų. Jo siena tarnavo gynybiniais tikslais, o pats miestas buvo krikščionybės sklaidos centras: net sunku įsivaizduoti, kiek žmonių čia padėjo galvas, mėgindami išpažinti savo tikėjimą arba tiesiog per nesibaigiančius karus. Dar 1291 metais Grudziąz gavo miesto teises ir buvo apsuptas dviguba siena su 10 bokštų, 4 vartais ir vandens grioviu. XIII a. čia valdė Teutonų ordinas, XV a. miestas teko Lenkijos karūnai. Po pirmojo padalinimo Grudziąz tapo Prūsijos dalimi. Kuomet čia žygiavo Napoleono kariauna, tai buvo vienintelė tvirtovė, sugebėjusi atlaikyti prancūzų apgultį. Nacių okupacijos metais miestas buvo paverstas tvirtove ir kentėjo dėl nuolatinių kovų, bet po karo buvo atstatytas ir dabar yra vertas kiekvienos mūsų ten praleistos minutės. Ko gero, tas lig šiol man visai nežinomas Grudziąz taps vienu giliausiai nugulusių atmintin. Patartina nuo miesto sienų nusileisti prie Vyslos, išsitraukti savo sumuštinukų ir tai būtų, ko gero, pats geriausias kelionės piknikas su vaizdu "už milijoną".

Nežinau, kas šovė į galvą, bet važiuodama paskaičiau, kad, būnant šalia Torunės, nevalia praleisti **Chelmno** miestelio (neva, "tokio senamiesčio nepamiršite visą gyvenimą"): nesunkiai įkalbėjau kompaniją pasukti kiek į šoną. Visi buvo alkani, todėl mintis, jog ten rasime kokį restoranėlį, padėjo greičiau apsispręsti. Dėl šito "nepamiršite visa gyvenimą" nenorėčiau sutikti. Jei niekur neskubate ir esate šalia, - užvažiuokite, bet specialiai vykti tikrai neverta. Dailus miestelis, didelė aikštė su Rotuše centre, įspūdinga Šv.Marijos bažnyčia: viskas idealiai sutvarkyta ir prižiūrima, lyg ir toliau tai būtų ne lenkiškasis Chelmno, o vokiškasis Kulmas kaip kadaise. Restoranėlį radome, sekmadienio popietę čia pietavo vietiniai gyventojai kartu su šeimomis. Vadinasi ta vieta "[Spichlerz](#)" (Biskupia g. 3): sriubos tikrai skanios, nors lenkai turi jų keistokų...Imkite "guliashowa" ir tikrai nenusivilsite: sodri, tiršta, atstos ir antrą patiekalą.

Pilnais pilvais ir kiek mieguisti sukame **Gniew'o** link. Gniew'e ant kalvos jau iš toli nesunkiai matoma restauruota ir konferencijų centru paversta XIIIa. kryžiuočių ordino pilis. Nuo 1992 metų čia organizuojami spektakliai ir istorinės inscenizacijos bei riterių turnyrai, kurie ir lėmė tai, kad Gniewo pilis tapo pagrindiniu Lenkijoje istorijos propagavimo centru. Visus metus pagal įmonių ir turizmo biurų užsakymus pilyje organizuojamos konferencijos, suvažiavimai, mokymai, istorinės puotos. Valdant Lenkijai (1466-1772m.) pilis buvo seniūnų buveinė. Gniewo seniūniją valdė paeiliui Radvilų, Zamojskių ir Liubomirskių giminės. Nuo 1667 m. Gniewo seniūnas buvo būsimas Lenkijos karalius Jonas III Sobieskis, o vėliau pilį valdė jo žmona Marija Kazimiera.

Šioje vietoje neužsibūname: pakako gero pusvalandžio. Nudailintas ir komercializuotas Gniewas didelio įspūdžio nepaliko, gal per daug pilių matėme, gal tas konferencinis stilius mums neįtiko. Tačiau, kai šalyje yra tiek daug pilių, ne nuodėmė vienai jų priskirti ir tokias komercines-kultūrines pareigas. Bet važiuoti ten tikrai nėra būtina. Na, nebent puodelio kavos... Iš Gniewo iki Gdanskio beliko apie 58km, - pajudam apie 19:00. Pakeliui akis pastebi tokį **Pelplin**. Kaimas kaip kaimas, bet ten esanti Katedra mane privertė atsigręžti: tylėjau ir grožėjausi ja per automobilio langą. Užsukite: kadaise ten buvo vienuolynas, vieta turtinga savo istorija, todėl tikrai verta kelių Jūsų minučių, vėliau galėsite ir man daugiau papasakoti.

Taip niekur nestodami 19:40 pasiekiam savo nakvynės vietą **Gdanske**: pasirinkome pakelės motelį [“Zajazd Tallar”](#) (ta pakelė veda tiesiai į Gdynią, Sopotą ir Gdanskio senamiestį – lokacija tikrai patogi). Labai ekonomiškas, paprastutis, bet tvarkingas motelis – vienos nakties nakvynei puikiausiai tiko. Jei norėsite prabangesnės vietos, rinkitės kitą. Kai atvažiuome, automobilių aikštelėje buvo kelios mašinos su lietuviškais numeriais. Suprantu, kad lietuviai keliaudami viešbučiams neišlaidauja.

Kadangi Gdanske buvau buvusi, užsispyriau, kad labai noriu pamatyti Gdynią ir Sopotą, ypač tą kreivą namą. Na, ir nesąmonės užsigeidžiau, gaila, kad to negalėjau žinoti, prieš važiuodama: tik nedarykite tokios klaidos! Ruošdamasi kelionei tokios nuomonės, jog nei Gdynia, nei Sopotas neverti nė minutės laiko, neradau. Atrodytų lyg ir netoli (iki Gdynios apie 20 km, Sopotas dar arčiau), bet eismas didelis, vasarą čia privažiavę poilsiautojų, o dar - šeštadienio vakaras. Užsispyriau, kad noriu ten...Draugai, nebuvę tuose kraštuose, irgi nesipriešino. O gaila☺ Žodžiu, trumpai pasidalinsiu įspūdžiais, kad Jums keliaujant būtų lengviau apsispręsti. Gdynios centre yra betoninė prieplauka, “pasipuošusi” nutriušusiomis kavinėmis, kioskeliais, kažkur netoliese žybsi besisukančio apžvalgos rato “Gdynia eye” (sukurtas pavadinimas) lemputės, iš visų pakampių dunda “muzika”...Automobilį galite palikti prie pat jūros ir kažkokio monumento (atleiskite, neįsidėmėjau, kas tai, o skaityti apie tai nesinori). Tiesa, ta aikštelė yra prie siaubingo pastato, kuris čia vadinasi Jūrų muziejumi. Gdynios vaizdą kiek pagerino besileidžiančios saulės tapybiškai nudažytas dangus, visiems plastikiniams pastatams, betoninei prieplaukai, laivams-muziejams suteikdama šio tokio magiškumo. Ta pati saulės laida gamtoje būtų šimtus kartų gražesnė. Jei jau atvykome, nutarėme nužingsniuoti iki Gdynios įžymybės – Dar Pomorza fregatos, pastatytos dar 1909 metais. Ji tikrai nuostabi ir todėl atrodo tokia vieniša ir niekaip nederanti prie to betoninio-neoninio fono. Kaip ji apsidžiaugtų, jei atsidurtų kokiame nors, tarkime, Švedijos uoste. Puikiausiai įsivaizduočiau šį laivą Stokholme, bet čia jis tiesiog kaip kokia balta varna, kuri vis tiek negali reabilituoti nesusipratimo, pavadinimu Gdynia. Dvelkia sovieticus palikimu. Pasakykite man, kaip čia poilsiauti? Ir kaip čia atsidūrė Mariott viešbutis? Ir kas jame apsigyvena? Ir ką ten apsigyvenę veikia? Mano fantazija tiek toli nenukeliauja. Tik ne Gdynioje.

Pamažu temo. Ką gi, jei jau čia esame, reikia pakeliui į Gdanską užsukti į Sopotą, Lenkijos kurortą nuo XVII a., kuriam išradantieji kelionių gidų kūrėjai klįjuoja Šiaurės Monte Karlo pavadinimą, vietoj to, kad drąsiai parašytų, - Palanga su Ibizos priemaišomis. Ir užsimanyk tu man ilgiausią Europoje medinį 515 metrų tiltą į jūrą pamatyti, kuriam jau per šimtas penkiasdešimt metų...Kelis ratus apsukome, kol radome, kur įmontuoti automobilius; tarytum į miestą būtų atvažiavęs koks Eminemas pėsčiųjų gatvės, aikštės buvo užtvindytos nesuskaičiuojamu kiekiu ilgų kojų, įstatytų į nepatogius batus, pusnuogių kūnų, pridengtų spalvingais skudurėliais, įsigytais per eilinį H&M išpardavimą, o kvapas maišėsi nuo pigių kvėpalų iki skiestų kokteilių. Kur jūros kvapas?...Pagrindinėje Sopotą aikštėje minios laimingų poilsiautojų (na, išminusuojant mus, žinoma), apstoję ratais kaip kokiam cirke stebėjo kvailas kurortines atrakcijas, kurių nepamatysi niekur kitur, tik kokioj Palangoj ar Bulgarijoj, kažkas kabojo ant skersinio, tikėdamasis laimėti 100 zlotų, kažkas tiesiog šlitiniavo ir spygavo. Visai šalia šios aikštės yra tas garsusis "kreivas" namas (Bohaterów Monte Cassino 53): prie jo ant suoliuko gulėjo nusitašęs alkoholikas. Pastatas mažiukas, neįspūdingas, lyg pati prasčiausia Barselonos Gaudi pastatų kopija. Jei manęs paklaustų, kas yra beskonio kičo etalonas, atsakyčiau Kreivas namas Sopotė. Kažkokiu mistiniu būdu, padedant alkūnėms ir išjungtoms reakcijoms į aplinką, nusigavome iki tilto: jis buvo apšviestas (būtų keista, jei nebūtų), žmonių pagaliau sumažėjo (kam įdomus tas tiltas?), tačiau...reikėjo pirkti bilietus. Nusprendėme, kad to daryti neverta, nes naktį vis tiek menkai ką matysime. Tačiau vienas dalykas ant tilto man patiko: kadangi pats įėjimas padarytas labai platus ir didelis, tą vakarą ten stovėjo milžiniškas ekranas, o kokie 200 žmonių sėdėjo ant sulankstomų kėdžių, tokių pusiau gultų ir susisupę į šiltus pledukus...žiūrėjo filmą. Jei nežinočiau kas darosi aplink, o būčiau mačiusi tik šią Sopotą vietą, sakyčiau, kad čia visai ir nieko...Galbūt, Sopotą reikia pamatyti rudenį ar žiemą? Galbūt, ten tikrai yra tų gražių vilų iš XVII a.? Bet ateities planuose Sopotas tikrai nefigūruos...

Valandos Sopotė neužtrukome, grįžome į mašinas ir nusprendėme tuščius skrandžius užpildyti Gdanske. O tai jau visai kitoks miestas, nors ir užiantis šeštadienio naktį, bet kur kas jaukesnis. Po vidurnakčio jau mažai kurioje kavinėje veikė virtuvė, rinktis negalėjome, todėl nutūpėme pirmoje pasitaikiusioje vietoje. Mano mielieji pakeleiviai kirtu masyvius mėsainius ir buvo labai tuo patenkinti, mano gi vištienos juostelės priminė prastai pagamintus guminius kalmarus...Bet vaizdas, kuris supo, tenkino☺ Visi tie prabangūs pirklių namai, tos smailiabokštės bažnyčios, tie fontanėliai, skulptūrėlės, tas šviesų ir garsų margumynas ir keistas drėgmės ir žydinčio vandens kvapas, sklindantis nuo jachtomis nusėto kanalo...O kažkur netoliese dar sukosi ir Gdanską apžvalgos ratas, naktį puikiai įsikomponuojantis į bendrą šviesų, spalvų, garsų kakofoniją.

Nuvargę, bet pilni įspūdžių,- geresnių, blogesnių, - grįžome į savo "zajazdą". Na, ir dienos ilgumas, pagalvojau, prieš panirdama į miegą, kuris kelionėse dažniausia būna besapnis...

Trumpas komentaras: šiandien esu beveik tikra, kad vietoj Sopotą ir Gdynios reikėjo pasukti iki **Oliwa** (Oliwa, nuo Sopotą apie 6km), garsėjančią Katedros vargonais. Ten esantis cistersų vienuolynas buvo įkurtas dar XII amžiuje ir, ko gero, vakarui būtų buvęs kur kas įdomesnis aplankymui, nei popsiniai Lenkijos kurortai. Bet mes padarėme klaidą ir šįkart Oliwos nepamatėme.

TREČIA DIENA. 2016 m. liepos mėn. 17d., sekmadienis

Gdanskas – Malborkas (kryžiuočių pilis) – Gierloz (Vilko guolis) – Vilnius (Viso: apie 585 km)

Rytą ilgai nemiegam, - išsikraustom iš savo "zajazdo" apie 9:00. Pusryčiaujame **Gdanską** senamiestyje. Iš mūsų nemenkos kompanijos trise jau buvome lankę šį miestą, todėl šįkart matėme jį kiek kitaip, pastebėdami kitokias detales, pasidarydami kiek kitokias išvadas. Kitiems gi tas "pirmas kartas" neišvengiamai paliks įspūdį, nes tai vienas tų miestų, kai vaikštoma užvertus galvą ir aikčiojant (na, bent jau moteriškai daliai tai tikrai būdinga).

Pačioje senamiesčio širdyje pasirenkam, kaip vėliau paaiškėja, ne visai tinkamą vietą skaniai pavalgyti,

- tiesą sakant, sekmadienio rytą mažai kas dirba taip anksti, todėl tos alternatyvos negausios. Prisėdame "[Hard Rock Cafe](#)" (Długi Targ 35/38): puiki lokacija, perdėtai landus ir mandagus aptarnavimas bei...maistas, kuriam toks pavadinimas, ko gero, per didelis pagyrimas. Valgėme skirtingai: kas amerikietiškus blynus, kas kiaušiniene, kas *miuslį* su uogomis. Pastarasis "patiekalas" buvo vienintelis nepriekaištingas ir išvaizda, ir skoniu, t.y. tikrai valgomas: įdėti iš parduotuvės nupirktus grūdėlius ir apiberti uogomis bei jogurtu, - nėra didelis menas, laimei, kad šitos meniu pažibos virėjai nesugadino. Apie "kavą" mandagiai patylėsiu. Kelionėse nelengva pasirinkti teisingai: net ir pilna terasa žmonių – joks ne rodiklis. Todėl linkiu, kad Jums pasisektų geriau, o blynai pasitaikytų tikri, ne plastikiniai. Parašiau, švelniai tariant, ne patį geriausią atsiliepimą [tripadvisor.com](#), norėdama kitus keliautojus įspėti: sumokėsite daug, o gausite gražiai patiektą plastiką. Norite išmokti sugadinti elementarius blynus, puikiausiai pamokys "Hard Rock Cafe" šefas Gdanske. Tiesa, reikia pripažinti, kad damų kambarėlyje skambantis Ozzy, o ir vaizdas aplink, aistras dėl netikusių pusryčių kiek nuramino. Nesu išranki, - dauguma mane pažįstate, bet jaučiuosi apgauta, kai nemaži pinigai imami už maistą, kurio net pavargęs ir alkanas šunelis nevalgytų. Žodžiu, išėjome su nuotaika, kokia gali būti, kai esi tiesiog "išdurtas". Žodžiu, jei galite, šios vietos venkite.

Kol pusryčiavome, Gdansko senamiestis pilnėjo ir garsėjo: iš visų kampelių lindo guvūs turistai ir mieguisti vietiniai gyventojai, tempdami vežimėlius su visokiais kinietiškais niekais. Tik vienas kitas pardavinėjo savo fantazijos kūrinis: papuošalus, atvirukus ar paveikslukus su Gdansko vaizdais. Tokie be didelio ūpo išėjome pasižvalgyti po senamiestį, tikėjome, jog debesuoto dangaus išryškintas Gdansko architektūros grožis mus greitai reabilituos. Žiūrėti šiame mieste tikrai yra ką: Rotušė (galima pasikelti ir apžvelgti miestą iš viršaus, - mes to nedarėme), "Neptūno" fontanas, "Ilgosios prekyvietės gatvė", krantinė, "Duonos" vartai, "Marijos" vartai, senasis keltuvas, karališkoji koplyčia, Šv. Mergelės Marijos bažnyčia (didžiausia Lenkijoje), Arsenalas "Auksiniai vartai", Turgaus aikštė. Tiesiog vaikštinėjome ir dairėmės. Pasistenkite nepraleisti vienos gražiausių – Mariacka – gatvelės. Siaurutė gatvė pasižymi nepaprastai puošniais pastatais ir atsitrenkia į Šv. Marijos bažnyčią: šiandien ten vietos gyventojai prekiauja papuošalais, gintaru. Beklaidžiomi pastebėjome ir vieną lietuvišką vietą – kavinės [Familia](#) savininkai turi lietuviškų šaknų, todėl čia visas meniu - tradiciniai mūsų patiekalai, kitaip tiesiog *kuchnia Wilenska*. Lauko erdvę tvarkanti mergina buvo lietuvaitė studentė, atvykusi čia mokytis iš...Nemenčinės. Sakė, kad viskas jai Gdanske labai patinka, o šita kavinukė yra itin populiari tarp vietinių ir svečių. Mes neužsukome, o maloniai paplepėję leidomės toliau. Sukiokitės Gdanske, mėgaukitės, žvalgykitės ir neskubėkite. Žinoma, teks pasistumdėti su miesto svečiais, nes toks turtingas miestas tuščias paprasčiausiai nebūna. Tiesa, sekite internete, kada vyksta Gdansko sendaikčių turgūs, mugės, - tada miestas būna sausakimšas, gyvas, bet kartu ir įdomus, visai kitoks. Kartą vos vieno didžiulio senovinio laikrodžio neparsitempė į Lietuvą, - laimei, netilpo į jachtą...

Jei kada ieškosite vietos praleisti vakarui, rekomenduojame pasirinkti [Browarnia Gdansk](#): mes ten lankėmės seniau ir buvo smagu ten degustuoti vietinį alų. Skoningas interjeras, geras aptarnavimas ir nepriekaištingas meniu. Šįkart šiame mieste mūsų laikas turėjo griežtas ribas, todėl jau šiek tiek po pusiaudienio išvykome, - kitas mūsų tikslas buvo [Malborkas](#). Vos 50 km, bet dėl kelių remonto važiavome daugiau kaip valandą. Bet tegul tik remontuojasi tuos kelius☺ Malborkas jau buvau buvusi, - tokią vietą norėjosi draugams, vaikams parodyti. Dėl jos verta specialiai iš Vilniaus važuoti: milžiniško dydžio, puikiai restauruota kryčiuočių pilis, fantastiškas muziejus, kuriam reikia 3-4 valandų, ir garantuotas malonumas galvai, akims ir sielai. Beje, Malborkas buvo kryčiuočių sostinė ir čia kalėjo LDK kunigaikštis Kęstutis. Tai pagal užimamą teritoriją didžiausia pilis, pastatyta XIII a. Dar 1997 metais ji tapo Unesco saugomu kultūros objektu. Per II pasaulinį karą pilis buvo gerokai nuniokota, - lyginant su senomis nuotraukomis, aiškiai matyti, kokius grandiozinius atstatymo darbus lenkai atliko. Galima tik sveikinti, - Malborko pilis tapo viena tų vietų, kurių nepamirši visą gyvenimą. Ir ne man vienai.

Kadangi atvykome sekmadienį ir per patį piką, - eilė prie bilietų kiek nugašdino, bet kantriai atstovėjome: nors ilgoka ir storoka, bet ji sparčiai judėjo, nes spartuoliškai dirbo kokios 3-4 kasos. Gal kada atsiras ir bilietų automatai, ar internetiniai bilietai. Muziejaus lankymas labai pigus nebus, bet vertas kiekvieno išleisto pinigų, todėl negailėkite, ir pirmyn. Šįkart visi ėmėme audio gidus, kurie mus pavedžiojo po visą

pilį ir informacijos gavome tiek, kad galva plyšo. Būtinai naudokitės: daugiau pamatysite, sužinosite, o ir pilyje nepasiklysite beklaidžiodami.

Praleidę kokias tris valandas pilyje dar užkandome šalia pastatytose maisto palapinėse išdidžiu pavadinimu "Karczma Rycierska": kopūstai su *grand* dešrelėmis, *grand* karka, bulvėmis. Tipiškas lenkiškas pasiūlymas. Vegetarams čia išsisukti sunkoka. Porcijos milžiniškos, imti verta vieną dviems. Apie 16:00 jokių eilių prie bilietų jau nebuvo, - geras laikas atvykti ir lankyti muziejų. Planuokitės atitinkamai.

Malborko pilis

Kita mūsų stotelė – [Vilko guolis](#). Nuo Malborko iki **Gierložo** (Wilczy Szaniec: Gierłoż, 11-400 Kętrzyn, Poland) bus apie 200 km, bet važiuoti teks apie 3 h, gal net daugiau: keliai siauri, vingiuoti, greičio neišvystysi. Mozūrijos miškuose išlikusią Hitlerio būstinę (beje, galite prieš vykdami ten pažiūrėti filmą "Valkiriją" apie šioje vietoje įvykdytą nesėkmingą pasikėsinimą), tiksliau, visą slaptą nacių miestą (su kirpykla, kavine, pirtimi, kino sale ir t.t.) verta. Kadangi muziejus privatus, darbo laikas nėra limituotas. Vilko guolį pasiekėme apie 20:00 ir jau prietemoje, galvojome, kad liksime už vartų, bet nieko panašaus, - buvome įleisti, net sutikome žmonių, šalia įsikūrusių su palapinėmis ar viešbutyje, įrengtame sename nacių karininkų gyvenamame name. Tiesą sakant, nakvoti ten visai nenorėčiau, - kažkokia slogi nuotaika. Kai pradedi įsivaizduoti, jog iš čia buvo planuojami karo veiksmai, tarp kitko, į Lietuvą irgi, kad buvo priimami nekaltų žmonių naikinimo sprendimai, - kokia dar nakvynė...Tiek seniau lankytas Štuthovas, tiek ši vieta, tiek bet kuri kita, taip gausiai sulaistytą krauju, turi kažką nenusakomo: kaip išlieka istoriniai pastatai, taip išlieka ir "tas kažkas", kurį jauti lankydamas tokias vietas. Ir "tas kažkas" įsėda giliai į širdį kaip šventa pagarba, prisiminimas, liūdesys. Išėjęs iš tokių teritorijų, jau nesi tas, kuris užėjai. Nesinori kalbėti ar šlamšti sumuštinukus su lašiša. Galbūt, jei tokias vietas dažniau lankytų didieji politikai, taip ramiai kalbantys apie karą, bombas, ginklavimąsi, būtų menka viltis, kad sumenkėtų noras net prisileisti tokias mintis. Naivu tikėtis, žinoma.

Pagrindinius objektus pamatyti Vilko guolyje valandos su trupučiu pakaks, - visai milžiniškai teritorijai apžiūrėti galite skirti ir daugiau laiko. Palikome muziejų po atviru dangumi jau visai sutemus: viena dalis keliautojų važiavo į Vilnių (laukė ilgas kelias: namai bus pasiekti apie 4-5 ryto), kita dalis planavo sustoti dar vienai nakvynei Augustowe, bet vasarą ten rasti vietą viešbutyje, pasirodė, keblu, todėl įtempus visas jėgas, teko irgi sukti namo, - lovos buvo pasiektos apie 6:00 ryto...Jei toks naktinis važiavimas baugina, reiktų paskutinės dienos planą pasidėlioti kiek kitaip.

Komentaras: jei turite galimybę kelionę prailginti, tai mano patarimas paskutinį dieną "skelti" į dvi dienas ir grįžti maršrutu: Gdanskas-Štuthovas (koncentracijos stovykla)-Malborkas (kryžiuočių sostinė, pilis)-Fromborkas (Koperniko miestas)-Lidzbark Warminski (vyskupų rezidencija)-Reszel (pilaitė)-Sv.Lipka (įspūdinga barokinė bažnyčia ir vienuolynas)-Kietrzyn (pilaitė, gražus miestelis)-Gierlož (vilko

guolis – Hitlerio bunkeriai)-Wegorzew (teutonų ordino pilis)-Vilnius (viso: 640 km). Jei norėsite sužinoti, kodėl, rašykite ir atsiųsiu kitos kelionės, kurios metu “patikrinome” šitokį grįžimą, aprašymą. Visi šie miestai miesteliai turi akiai gražių dalykelių, bet viskam reikia skirti laiko.

Taigi, visa kelionė truko 3 ilgas dienas, o pravažiuota buvo apie 1800 km su visais pasisukiojimais miesteliuose. Susiraskite kalendoriuje ilgąjį savaitgalį ir važiuokite: ne taip toli, bet atsidursite tarsi kitoje planetoje. Šis Lenkijos regionas labai vokiškas, labai turtingas istoriniu palikimu, čia nuostabi gamta, o ir pigiau nei mūsų šalyje. Keliaukite. Kelionės mus daro turtingais!

[domiausia dalis, - išlaidos (surašyta trims asmenims):

Torunė, išlaidos, 2016 07 15-17		3-ims, eur
Nakvynės	Torunė	45
<i>Dvi nakvynės trims: 89 eur</i>	Gdanskas	44
Kuras 150 eur	1800km	150
Parkavimas	Torunė, Griunvaldas, Sopotas, Malborkas	12,42
Kelių mokesčiai		3,89
Maistas	Pirkta dar LT(užkandžiai mašinoje)	20
<i>Viso maistui: 114 eur (3 dienos, 3 asm.)</i>	Ledai , kava, sultys (Pisz)	4,35
	Manekin blyninė, Torunė (pusryčiai trims)	9,85
	Torunės bokštas (2 asm.)	5,04
	Kebabai (Kawarnia Husarska, Gniew, 2 asm.)	6,07
	Sriubos pietums Chelmino miestelyje	9,85
	Naktipiečiai Gdanske (Original Burger)	16,33
	Užkandžiai Gdanske (kava, sausainiai degalinėje)	1,37
	Hard Rock Cafe, pusryčiai Gdanske	16,33
	Ledai Malborme, 2 asm.	2,06
	Pietūs Malborme (Karczma Rycierska)	23,07
Muziejai	Torunės bokštas	5,04
<i>Viso trims: 42 eur</i>	Malborko pilis	22,29
	Vilko guolis	14,50
Lauktuvės	Įvairios	29,67
VISO:		441

Parengė [Smalsi musė](#).

P.S. Asmeniniam naudojimui, kopijuoti, talpinti kitose svetainėse – tik su Smalsi musė sutikimu.